

LAKIALOITE 11/1999 vp

Lakialoite laiksi rikoslain muuttamisesta

Eduskunnalle

Suomen lain mukaan rikollinen teko, joka muuten on rangaistava, jää rankaisematta, jos siihen syyllistynyt on viittätoista vuotta nuorempi lapsi. Tällaisista lapseen kohdistuvista toimenpiteistä säädetään lastensuojelulaissa. Yhteiskunnallisen kehityksen myötä kuitenkin yhä nuoremmat syyllistyvät rikoksiin, joita silloin kun rikoslakia säädettiin, ei voinut edes kuvitella. Myös lasten ainakin ruumiillinen, mutta tietystä valossa myös henkinen kehitys on nopeutunut. 15-vuotias on tänä päivänä kokonaan erilainen kuin rikoslain säätämisen aikoihin.

Useissa Euroopan maissa rikosoikeudellisen vastuun raja on alempi kuin Suomessa. Näin muun muassa Englannissa, jossa hiljattain 11- ja 12-vuotiaat pojat tuomittiin henkirikoksesta. Näin pitkälle Suomessa tuskin on syytä mennä, mutta nykyisin voimassa olevan ikärajan alentaminen on välttämätöntä. Alle 15-vuotiaiden yhä lisääntyviin rikoksiin on pakko yhteiskunnassa

reagoida. Muuten käy niin, että asia luisuu pois yhteiskunnan kontrollista.

Rikosoikeudellisen vastuun rajan alentaminen luonnollisesti merkitsee samalla sitä, että yksittäisiä toimenpiteitä rangaistustoimenpiteiden suhteen on ryhdyttävä valmistelemaan räätilintyönä ottaen huomioon muuttuva rangaistuskäytännön alue. Lainmuutos vaatii vastaavien muutosten toteuttamisen myös muualla rikoslaissa sekä muussa voimassa olevassa lainsäädännössä.

Syyntakeisuutta koskevan ikärajan alentaminen aiheuttaa muutoksia ainakin esimerkiksi esitutkintalakiin sekä nuorista rikoksenteijöistä annettuun lakiin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 3 luvun 1 §:n 1 momentti ja 2 § sekä 4 luvun 1 §:n 1 momentti ja 5 luvun 3 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 263/1940 ja 2 § laissa 613/1974, seuraavasti:

3 luku

Perusteista, jotka poistavat teon rangaistavuuden tai sitä vähentävät

1 §

Teko, joka muuten on rangaistava jääköön rangaistamatta, jos sen tekee kolmetoista vuotta nuorempi lapsi.

2 §

Jos kolmetoista mutta ei kahdeksatoista vuotta täyttänyt tekee rikoksen, on tuomittava, milloin rikoksesta olisi saattanut seurata elinkautinen vankeusrangaistus, vankeutta vähintään kaksi ja enintään kaksitoista vuotta. Jos rangaistukseksi on säädetty määräaika vankeutta tai sakkoa, on tuomittava enintään kolme neljännestä säädetystä ankarimmasta rangaistuksesta ja vähintään pienin määrä, jonka sitä rangaistusta saa 2 luvun mukaan tuomita.

4 luku

Yrityksestä

1 §

Kun yritys lain mukaan on rangaistava, eikä erityistä rangaistusta siitä ole määrätty, tuomittakoon rangaistus sen lainpaikan mukaan, joka säättää rangaistuksen täytetystä rikoksesta, kui-

tenkin vähentämällä yleistä lajia olevan rangaistuksen niin kuin 3 luvun 2 §:n mukaan vähennetään siltä, joka on täyttänyt kolmetoista, vaan ei kahdeksatoista vuotta.

5 luku

Osallisuudesta

3 §

Joka, toisen rikosta tehdessä tai sitä ennen, tahallansa on neuvolla, toimella tai kehotuksella tekoa edistänyt, on avunannosta rikokseen, jos se saatiin täytäntöön, taikka, yrityksen ja täytetyn rikoksen saman rangaistuksen alaisina ollessa, jäi yritykseen, tuomittava sen lainpaikan mukaan, jota olisi pitänyt käyttää, jos hän olisi ollut rikoksen tekijä, mutta yleistä lajia oleva rangaistus kuitenkin sillä tavalla vähennettävä, kuin 3 luvun 2 §:n mukaan vähennetään siltä, joka on täyttänyt kolmetoista, vaan ei kahdeksatoista vuotta. Jos rikos jäi sellaiseen yritykseen, joka on 4 luvun 1 §:n mukaan rangaistava, tuomittakoon auttajalle korkeintaan puoli siitä rangaistuksesta, joka hänelle olisi voitu tuomita, jos tekijä olisi rikoksen täyttänyt.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta .

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1999

Sulo Aittoniemi /alk